

VISIO-kaavaluonnoksen valmistelun tilannekatsaus

Maakuntahallitus 15.12.2025

253/06.01.00/2024

Strateginen lähtökohta

Maakuntaohjelma on lakisääteinen suunnitelma, jossa tarkennetaan maakunnan aluekehittämiseen liittyviä tavoitteita ja niiden toimeenpanoa. Pitkän aikavälin strategiaan linjauksiin perustuva maakuntaohjelma tavoittelee ekologisesti kestävästä, taloudellisesti vastuullista ja sosiaalisesti oikeudenmukaista maakuntaa. Maakuntakaavalla edistetään osaltaan Uudenmaan liiton strategisten linjauksien toteuttamista.

Parhaillaan laadittavana oleva innovatiivisen vihreän siirtymän VISIO-kaava liittyy maakuntaohjelman kaikkiin kolmeen painopisteeseen Ympäristöviisas, Innovatiivinen ja Onnellisten Uusimaa, ja edistää niiden toteutumista aluesuunnittelun keinoin, mm. helpottaen ja nopeuttaen mahdollisten vihreän siirtymän investointien sijoittumista Uudellemaalle. On tärkeää, että alueidenkäytön suunnittelu tukee maakuntaohjelmaan kirjattuja vihreän siirtymän, älykkään erikoistumisen sekä ympäristöviisaan maakunnan tavoitteita. Samalla se tukee myös Uudenmaan ilmastotiekartan sekä alueellisen innovaatiostrategian toteutumista.

Selostus

Innovatiivisen vihreän siirtymän vaihemaakuntakaavasta eli VISIO-kaavasta on valmistumassa luonnos siten, että se voidaan asettaa nähtäville ja lähettää lausunnonlempi ensi keväänä. Luonnoksesta laaditaan myös vaikutusten arvioinnit. Kokonaisuudessaan kaava-aineisto on tarkoitus tuoda hallitukselle luonnoksena nähtäville asetettavaksi helmikuussa 2026.

Kaavatyö tuli vireille maakuntahallituksen päätöksellä 24.2.2025. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sisältäen kaavan tavoitteet oli nähtävillä ja kommentoitavana kahteen otteeseen kevään ja kesän 2025 aikana. Kaksivaiheisuus aiheutui aluemuutoksesta, koska Östersundomin maakuntakaavan alue sisällytettiin kaavaan kesken prosessin OAS:in lausuntojen perusteella. OAS:ista saadun palautteen ja muun vuorovaikutuksen pohjalta jatkotyöstettiin tavoitteista suunnitteluperiaatteet ohjaamaan luonnoksen laadintaa. Ne hyväksyttiin maakuntahallituksessa 25.8.2025. Kaavan tavoitteet määrittelevät yleispiirteisemmin mihin kaavalla pyritään ja suunnitteluperiaatteet kuvaavat tarkemmin millä kaavan keinoilla sinne päästään.

VISIO-kaava käsittelee viittä eri aihekokonaisuutta, jotka kaikki ovat edellytyksiä ja reunaehtoja onnistuneelle puhtaalle, vihreälle siirtymälle. Kaavan teemat ovat: energia; luonto ja hiilensidonta; teollinen tuotanto, kiertotalous ja maa-aineshuolto; vesihuolto ja vesivarat sekä logistiikka ja pitkän matkan henkilöliikenne. Jokaista teemaa tarkastellaan myös läpileikkaavien näkökulmien kautta. Niihin on nostettu tiiviisti vihreään siirtymään kytkeytyviä aiheita. Näkökulmia ovat: ilmastonmuutokseen vastaaminen; turvallisuus, resilienssi ja huoltovarmuus; hyväksyttävyyys ja oikeudenmukaisuus sekä innovatiivisuus.

Hallitukselle esitellään nyt VISIO-kaavaluonnoksen aiheista ensimmäisenä energiateeman alustavia kaavaratkaisuja, joihin voi vielä tässä vaiheessa

vaikuttaa. Lisäksi kokouksessa esitellään myös yleisemmin maakuntakaavan roolia ja VISIO-kaavan aikataulua ja selvityksiä.

Esittelijän päätösesitys:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi VISIO-kaavaluonnoksen valmistelun tilannekatsauksen.

Esitteljä:

maakuntajohtaja Tuija Telén

Lisätiedot:

Vastuujohtaja Mari Siivola
Asiantuntijat Ilona Mansikka, Henri Jutila